

De oû-Zonden waren nauwlijks zondigheid:
De eerste was trotsch, de tweede geel van nijd,
Een derde rood van toorn; vierde woû vreten;
De vijfde, onmatig, hield van vrijen tijd;
Gierig de zesd', was láatste Lust geheten.
Die Zonden zijn bijna Deugden geworden,
Zóo klein, dat zij schrompelden en verdorden

Louis Couperus (*Imperia, Groot Nederland*, 1904)

(cc) 2022, Olax, De Bozige Bui
Redactie: Rutger van Halm en Marieke Smits
ISBN: 9789464657470
olax.nl

Olax

***Niet langer wil ik
wachten; ik ben klaar***

Een sonnettenkransenkrans

Een ethos in jambische pentameter

Over deze bundel

Een sonnet is een gedicht van veertien regels.

Een sonnettenkrans is een serie van veertien sonnetten, waarvan iedere laatste regel de eerste regel van het volgende sonnet vormt, en waarvan alle eerste regels bij elkaar een vijftiende sonnet vormen: het meestersonnet.

Een sonnettenkransenkrans is een krans van veertien sonnettenkransen. Honderdzesennegentig sonnetten, veertien meestersonnetten, en één grootmeestersonnet. De eerste Nederlandstalige sonnettenkransenkrans verscheen in 2016 onder de naam *Een kruisweg van alledaags leed* (Bas Jongenelen en Martijn Neggers, uitgeverij Geroosterde hond). Twee jaar later liet ik mij door dat herculische meesterwerk inspireren, en nam ik de vorm over: tweehonderdelf sonnetten, gebundeld in één handzaam boekje. Dat is inmiddels in een herziene versie uitgebracht met de naam *De argumenten liegen er niet om*.

De bundel die u nu in handen heeft is het elfde deel van een sonnettenkransenkransenkrans: zevenentwintighonderdvierenveertig sonnetten, honderdzesennegentig meestersonnetten, veertien grootmeestersonnetten, en één oppergrootmeestersonnet. In volgorde van verschijnen is het het zevende, want volgordes zijn lastig.

De stijl is voor de hele reeks vastgelegd: jambische pentameters, drie gekruiste kwatrijnen en een gepaard distichon, en enkel mannelijk rijm.

De zeven zonden en de zeven deugden vormen samen het overkoepelende thema van *Niet langer wil ik wachten; ik ben klaar*. Oorspronkelijk een vrij christelijke kijk op ethiek, hier natuurlijk met een flinke Olaxsaus overgoten. Niet alle zonden zijn onvergeeflijk, en niet alle deugden deugen.

Behalve het thema speelt er ook nog een verhaal, een whodunnit, over het onverklaarde overlijden van Tijn. Elk hoofdstuk geeft weer een klein beetje informatie over de betrokkenen, maar uiteindelijk is het aan de lezer zelf om te bepalen wie er schuldig is – het rechtssysteem faalt in elk geval weer behoorlijk.

De hoofdstukthema's zijn, in volgorde:

1. Acedia
2. Iustitia
3. Invidia
4. Temperantia
5. Avaritia
6. Fides
7. Gula
8. Caritas
9. Ira
10. Fortitudo
11. Superbia
12. Prudentia
13. Luxuria
14. Spes

11.1. Niet langer wil ik wachten; ik ben klaar

11.1.1.

Niet langer wil ik wachten! Ik ben klaar
Met Tijn, die elke dag wat anders heeft
Ik kan het zelf natuurlijk ook doen, maar
Het is zo godverdomde onbeleefd!
Het is ons huis. Het is ook onze muur
Zijn ouders waren schilders, bovendien
Ik heb de verf betaald (echt fucking duur)
En zou nu graag een ander kleurtje zien
Tijn brengt als argument in het debat
Dat hij vandaag al twee keer opgestaan
Is. Ja, zo heb ik zelf ook nog wel wat
Ik heb bijvoorbeeld boodschappen gedaan!

Maar leg ik dat aan hém voor, blijft hij blank
“Je kan me wat!” zo ploft Tijn op de bank

11.1.2.

“Je kan me wat!” zo ploft Tijn op de bank
Daarmee start zijn verdedigingspleidooi
Ik luister naar zijn krokodilgejank
De woorden die hij kiest zijn waar noch mooi
Zijn argumenten rusten op bedrog
Zoals hij zelf de bank gerust berust
Hij deed de afwas, laatst, weet ik dat nog?
Ik weet dat hij dat klaartje heeft geklust
Maar dat is anderhalve week geleê
Sindsdien staat er alweer een hele vaat
Maar ook het vuilnis nam hij één keer mee!
Dat deed hij, maar dat was een dag te laat

De rapen zijn bij mij nu echt wel gaar
Zijn mening en principes wegen zwaar

11.1.3.

Zijn mening en principes wegen zwaar
Hij heeft een ziekte. Hij is depressief
Hij mag niet werken van de dokter, daar
Hij depressief is. Ik leg zijn gerief
Heel anders uit: hij is een arbeidsschuw
Stuk vreten; een lui varken. Nee, een zwijn!
Dat ik onmogelijk van de bank af duw
Ik wou dat ik als Tijn het zwijn kon zijn
Dat mij het niet kon schelen dat ik als
Een slechte vriend gezien zou worden. Dat
Ik, aan de goede kant van dat wat vals
Verdeeld is, alles had wat Tijn ooit had

Helaas rest mij vandaag slechts dank voor stank
Zijn beide benen zijn Oost-Indisch mank

11.1.4.

Zijn beide benen zijn Oost-Indisch mank
Zelfs, in de hoop dat hij er wat mee doet
Poog ik de zak te paaien met wat drank
Een fles jenever doet het meestal goed
Maar nee, de lorejas blijkt andermaal
De incarnatie van ergofobie
Misschien een sixpack Milkstout van De Prael?
Nee, Tijn zwelgt in verbolgen apathie
Hoe dring ik tot die lanterfanter door?
Hoe spoor ik deze onaanspoorbaron
Aan? Alles wat ik zeg gaat 't ene oor
In, 't and're ook weer uit, met nul pardon

Ik krijg hem met geen paard meer uit het slop
“Ach toe,” probeer ik vriendelijk: “Kom op!”

11.1.5.

“Ach toe,” probeer ik vriendelijk: “Kom op
Nou, gozer. In een paar uur hebben wij
Die muur geverfd. Ik ging al naar de shop
En kocht de verf. Die verf is dus van mij
Die muur is ook van mij. Heb ik betaald
Destijds. Je luiheid kost mij heel veel geld
Nou ik erover nadenk.” Tijn die haalt
Zijn schouders op: “Oké, jij bent de held
Maar jemig doe toch niet zo asociaal!
Het is jouw muur, toch? Lijkt me jouw probleem
Van mij hoeft nieuwe kleur niet. Helemaal
Niet, trouwens. Verf die stress uit je systeem!”

“Kom op, verspilling van je vaders zaad
Een heel klein beetje helpen kan geen kwaad!”

11.1.6.

“Een heel klein beetje helpen kan geen kwaad?
Man, voor je 't weet sta ik opeens bekend
Als iemand die het goede leven haat
Als huis-tuin-keuken-schilder-klustalent
Ik kijk wel uit! Die reputatie hoeft
Ik echt niet.” “Vent, geloof je dat nou echt?!

Je staat bekend als waardeloze boef
Ik kan er haast niet bij dat je dit zegt.”
“Een waardeloze boef? Dat ben ik graag
Want waardeloze boeven hoeven nooit
Een muur te verven, zeker niet vandaag”
En daarmee lijkt nu zijn pleidooi voltooid

“Hoe haal je dat toch in je bolle kop...?”
Tijn hoort me al niet meer voordat ik stop

11.1.7.

Tijn hoort me al niet meer voordat ik stop
Met razen. Hij is van de bank gegaan
Ligt nu waarschijnlijk als een lappenpop
Die depressief is van het popsbestaan
In bed. Zijn kamerdeur ging al op slot
Maar als er dalijk wat te vreten valt
Dan zal je zien dat hij weer uit zijn kot
De mensenwereld met zijn zijn vergalt
Want er is één activiteit die hij
Veel beter uitvoert dan wij allemaal:
En dat is eten. Bij de vreterij
Gaat hij steeds met de hoofdprijs aan de haal

Ik pak de kwast die in de grondverf baadt
Dit is helaas hoe het wel vaker gaat

11.1.8.

Dit is helaas hoe het wel vaker gaat
Ik wil die jongen helpen, maar ik weet
Niet hoe. Misschien is het al wel te laat
Ik kijk hoe Tijn zijn cordon bleutje eet
En hoor zijn smakken zeer geduldig aan
Zie hem daar zitten, in z'n luie stoel
Ik heb de hele muur alleen gedaan
En Tijn heeft nog geen greintje schuldgevoel!
Wat moet ik nou in godsnaam met zo'n vriend?
We zijn voorwaar een contrasterend stel
Ik denk ook niet dat hij mij nog verdient
Maar hij heeft verder niemand, lijkt het wel

Tijn houdt van variatie op zijn bord
Tijn houdt níét van gezelschap; niet van sport

11.1.9.

Tijn houdt niet van gezelschap; niet van sport
Hij heeft geen hobby's: hij ligt graag in bed
Maar soms ook op de bank. Als ik de hort
Op ga, of als ik iets doe wat op pret
Zou kunnen lijken, haakt meneer direct
Al af. De luie graftak, het chagrijn
Niet meer in leven zijn noemt hij perfect
Ik kan niet wachten tot het zo zal zijn
Die vent komt me de strot uit, serieus
Die achterlijke gladiool, dat stuk
Verdriet op poten, nutteloze kneus
Ik wens mijn vriend alleen maar ongeluk

De dood is voor die vent niet eens een straf
Zijn bed uitkomen gaat hem moeizaam af

11.1.10.

Zijn bed uitkomen gaat hem moeizaam af
Dus roept hij uit z'n kamer maar mijn naam
“Hey, Olax,” “Tijn?” “Als jij het mij vergaf
Zoals ik dat bij jou altijd betaam...-”
“Zo werkt dat woord niet,” onderbreek ik hem
“Nou én. Zoals ik dat bij jou altijd
Zou doen...” Ik hoor een trilling in zijn stem
“Dan komt aan al die boze narigheid
Een eind.” Het gore lef. Wat maakt 'ie nou!
“En als ik dan zelf aan mijn einde kom
Dan heb je mij alvast vergeven. Zou
Je dat niet liever willen?” Ik verstom

Waarna hij heel zijn hart bij mij uitstort
Hij hoopt dat slaap hem op het leven kort

11.1.11.

Hij hoopt dat slaap hem op het leven kort
Dat als hij later dood is, het voorbij
Is. Ik hoop dat het nooit meer later wordt
Daarvoor betekent hij te veel voor mij
Maar Tijn weet alles beter: “Voor men sterft
Lijkt alles heel belangrijk aan de dood
Maar voor wie straks al mijn vermogen erft
Is dat veel meer waard dan mijn leven bood”
Ik zie dat niet zo, uiteraard, en mijn
Blik op het leven en de dood zijn heel
Wat meer waard dan de zijne. Wat weet Tijn
Nou van het leven? Duidelijk niet veel!

Toch kijkt hij, ongelukkig en pompaf
Halsreikend naar de stilte van het graf

11.1.12.

Halsreikend naar de stilte van het graf
Omarmt Tijn zijn depressie enkel maar
Hij geeft wel op, denk ik, maar is niet laf
Is simpelweg al met het leven klaar
Voor het begonnen is. Voor hem, bedoel
Ik dan. Hij heeft geen zin, geen energie
Want zelfs de laatste halve microjoule
Werd ingezet voor zijn antipathie
Voor werk verrichten. Hij doet zoveel moei-
Te om er nauwelijks te hoeven zijn
Dat er toch zeker sprake is van groei
In zijn verwrongen, levensmoeë brein

Zelf doet 'ie niet aan uitstel of verweer
Zo komt het op zijn beste vrienden neer

11.1.13.

Zo komt het op zijn beste vrienden neer
Behalve dan natuurlijk bij de seks
Want Tijn weet zelf wel wat zijn jongeheer
Het lekkerst vindt. Dat is niet heel complex
Ik wou dat hij er niet zoveel geluid
Bij maken zou, maar ja, ik wou zoveel
Een luid gekreun komt nu Tijns kamer uit
Ik prefereer ons eerder gekrakeel
Misschien moet ik dan maar een blokje om
Als hij niet gaat, dan moet ik zelf maar weg
Die Tijn is dan wel lui, maar echt niet dom
Hij weet me wel te enerveren, zeg

Ik denk dat ik zijn vrijheid respecteer
Al is het allemaal niet eerlijk meer

11.1.14.

Al is het allemaal niet eerlijk meer
Toch heb ik Tijn linksom of rechtsom lief
Daarmee zeg ik niet dat ik hem bekeer
Maar wel dat, in een zeker perspectief
Tijn toch een goede man is, ook al is
Hij niet te motiveren, hij geniet
Op zijn manier van zijn verdoemenis
En daarmee van het leven, zo u ziet
De wandeling heeft mij wel goed gedaan
Tijd heelt tenslotte elke zielenwond
Ik loop de kamer in, zet lampen aan
En zie dan Tijn z'n lichaam op de grond

Er ligt een briefje, en ik kijk ernaar:
“Niet langer wil ik wachten. Ik ben klaar”

11.1.M.

“Niet langer wil ik wachten; ik ben klaar
Je kan me wat!” zo ploft Tijn op de bank
Zijn mening en principes wegen zwaar
Zijn beide benen zijn Oost-Indisch mank
“Ach toe,” probeer ik vriendelijk: “Kom op!
Een heel klein beetje helpen kan geen kwaad!”
Tijn hoort me al niet meer voordat ik stop
Dit is helaas hoe het wel vaker gaat
Tijn houdt niet van gezelschap; niet van sport
Zijn bed uitkomen gaat hem moeizaam af
Hij hoopt dat slaap hem op het leven kort
Halsreikend naar de stilte van het graf

Zo komt het op zijn beste vrienden neer
Al is het allemaal niet eerlijk meer

11.2. Al is het allemaal niet eerlijk meer

11.2.1.

Al is het allemaal niet eerlijk meer
Het heeft me allemaal wel lang genoeg
Geduurd. Ik ben het beu om steeds maar weer
Op vragen die de officier me vroeg
Te antwoorden. Maar goed, ze heeft een punt
We moeten tot de bodem van de put
De onderste steen boven, want ze gunt
De nabestaanden rust. Ik zie het nut
Daar wel van in, maar dus niet echt van hoe
Ze steeds weer in herhaling valt, en vraagt
Waar ik wanneer was. Daarvan word ik moe
Ik hou er niet van dat justitie zaagt

Maar ach, vooruit, geen man is overboord
De oorlog tegen onrecht zet zich voort